

MASTER OF ARTS EXAMINATION, 2025

2nd Year, 2nd Semester

SANSKRIT

Subject Code : SANS/PG/4.5B

MIMAMSA TEXTS

Time : Two Hours

Full Marks : 30

The figure in the margine indicate full marks.

1. अधोनिर्दिष्टेषु प्रश्नद्वयस्य उत्तरं संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च लेखनीयम् । 6x2= 12
 - a) जैमिनिप्रणीतं धर्मलक्षणं किम् ? अर्थसंग्रहप्रतिपादितेन धर्मलक्षणेन साकमस्य विरोधोऽस्ति न वेति समासेन लिख्यताम् ।
 - b) का नाम आर्थीभावना ? आर्थीभावनायाः अंशत्रयं वैशद्येन व्याख्यायताम् ।
 - c) यागस्य कति रूपाणि ? “अग्निहोत्रं जुहोति” इति वाक्यं कथमुत्पत्तिविधित्वेन स्वीक्रियते ? अग्निहोत्रशब्दस्य नामधेयरूपेण अङ्गीकारः सम्भवति न वेति निरूप्यताम् ।
2. अधोलिखितेषु वाक्येषु द्वयं संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च व्याख्येयम् । 4x2=8
 - (a) अथातो धर्मजिज्ञासा ।
 - (b) स्वाध्यायोऽध्येतव्यः ।
 - (c) दध्ना होमं भावयेत् ।
 - (d) तत्र निरपेक्षो खः श्रुतिः।
3. अधोनिर्दिष्टेषु एकस्य उत्तरं संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च लेखनीयम् । 6x1=6
 - (a) अपशूद्राधिकरणशब्दस्य कोऽर्थः ? आत्रेयमतानुसारेण शूद्रस्य अग्निहोत्रादिकर्मसु अनधिकारः सम्यक् निरूप्यताम् ।
 - (b) निमित्तार्थकश्रुतिवाक्यबलेन शूद्रस्य यागाधिकारपर्युदासः कथमपि न भवितुमर्हतीति वादरिमतं सयुक्तिकं प्रतिपाद्यताम् ।
4. अधोलिखितेषु एकस्य संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च सप्रसङ्गं व्याख्येयम् । 4x1=4
 - (a) निर्देशात्तु पक्षे स्यात् ।
 - (b) वैगुण्यान्नेति चेत् ।
 - (c) संस्कारे च तत्प्रधानत्वात् ।
